

9. oktober 2023

UKA2023/38

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermik inatsisip aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip allanngortinneqarnerat pillugit inatsisissatut siunnersuutip (Digitaliusumik innarliisarnerit akiorneqarnissaannut suliniutit, matumani isumapiloqarneq tunngavigalugu tatiginnilersitsiniaanerup, grooming-ip, inerteqqutinngortinneqarnera, meeqqamik atoqateqarnerup pinngitsaaliinermut naligiissinneqarnera, malunnaarsaarluni atoqateqarneq, upperisarsiortut aqutsisuisa atoqateqarniarlutik inuup pisariaqartitsineranik imaluunniit pinngitsuuisinnaannginneranik atonerluineri il.il.) Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit akuersissutigineqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut

Inuutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq

Siullermik Siumumiik Inuutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq qutsavingerusupparput, pinerlunnermut aammalu eqqartuussisarnermut inatsisit allanngornissaannut siunnersuutaannut.

Imaappormi, Inatsimmi allaqqanngippat inuk pineqaatissinneqarsinnaanngilaq, taamaammat pingaaruteqarpoq, digital- imik, minnerunngittumillu nittartakkatsigut periarfissarpasuit aqquingalugit periusipalaat assigiinngittut pinngorarsinnaaneri eqqarsaatingalugit, pinerlunnermut inatsisitta sukkasuumik, sukumiisumillu nutartertuarsinnaanera pisariaqarluinnartoq.

Siumumiik isumaqarpugut, pinerlunnermut Inatsit suli Inatsiseqarnermut ministeriaqarfimmiitillugit, Naalakkersuinikkut Naalagaaffimmut suleqatigiinneq eqaannerusumik, aaqquissuullugaanerusumillu ataqatigiissarneqartariaqalertoq. Tassami Inatsisinik pineqaatissiinermut tunngasuni, inuiaqatigiilerinermi misissuinerit pisariaqartarput, nunanilu allani pissutsit. Inatsisit qanoq ineriartorneri malinnaaviginissaat aammalu qanoq ineriartorneri pisariaqartarpoq aamma nalilersuutaalluarsinnaasarmata. Inatsisillu allanngoreerneranni sunniutit aammalu pitsaaqutit, unammillernaqutaasinnaasullu qulaajarneqarsinnaasaramik.

Siumumiik isumaqarpugut, assersuutigiinnarlu Straffelovsråd (Pillaasarnermut siunnersuisoqarfik) misissuitillugu aammalu nalilersuutinik politikerinut atungassanik suliaqartillugit Kalaallit Nunaat sulianut ilanngunneqarsinnaasassasoq. Taamaasilluta nalilersuilluarnerit, nunarpullu ilanngunneqarsimasoq, politikeritut nalilersuilluarsinnaalluta aaliagiiffigisarsinnaassangaluaratsigu.

Siumiik allannguutissat arfineq marluk maluginiarpagut. Ullumikkummi pinerluttuliortup inatsisinik avaqqutaarinnissinnaasarunaqaat, pinerluffigineqartumut kingunerlussinnaaqisunik. Taamaattumik inatsisinik ersarissaaneq, sukaterineq aammalu nutarterineq pisariaqarlunnarpoq.

Siullertut qulaani taaneqareersutut isumapiloqarneq tunngavigalugu tatiginnilersitsiniaanermik, grooming-imik taasagaat ilannguneqassaaq.

Aappaattut pinerluttulerinerme inatsimmi inunnut 18-it inorlugit ukiulinnut, pinerluttuliortup qitornassarisaanik imaluunniit qitornarsiarisaanik imaluunniit ilinniartitassat perorsagassatulluunniit assigisaanilluunniit tatigineqarluni paarisaanik, kinguaassiuutitigut atassuteqarnermik pinerluttulerinerme inatsisip inerteqquteqarnera annertusiniarneqarpoq.

Pingajuattut pinerluttuliortup eqqunngitsuliorfigineqartumut imminut iliuuseqartitsineranut tunngassuteqartut, aamma sextortion-imik taaneqartartoq ilaatinneqalissallutik.

Sisamaattut inuup pinerluttuliortumik allaasorinninnera tunngavigalugu inummik atoqatiginninnerata allatulluunniit kinguaassiuutitigut atassuteqarnerata pinngitsaaliinertut pinerluutinngortinneqarnissaa siunnersuutaavoq.

Tallimaattut pinerluttulerinerme inatsimmi pinngitsaaliineq pillugu aalajangersakkap annertusineqarnissaa, pisup inuup 22-inik ukioqalereersimasup meeqqamik 15-it inorlugit ukiulimmik atoqatiginninnerata imaluunniit allatut kinguaassiuutitigut atassuteqarnerata ilaatinneqalernissaa.

Arferngattut inuup sulinermut, aningaasaqarnermut, katsorsarneqarneqarnermulluunniit imaluunniit paaqqutarineqarnissamut atatillugu pinngitsuuisinnaanngitsup ingasattumik atornerlunneqarnera pillugu inatsit atuutilissaaq.

Naggataagut arfineq aappaattut pinerluttulerinerme inatsimmi aalajangersakkani oqaatsit atorineqartut nutarterneqarnissaat aallarnerniarneqarpoq, taamaalilluni ullumikkut "atortussanik pornografiskiusunik" taaguusersuineq siunissami nalinginnaasumik "kinguaassiuutitigut atortussanik" imaluunniit – atortussat inunnut 15-it inorlugit ukiulinnut pineqartillugit – "innarliinermut atortussat"-tut taaneqassallutik.

Aammattaaq eqqartuussisarnermik inatsisip allanngortinneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni isumapiloqarneq tunngavigalugu tatiginnilersitsiniaaneq, grooming, aamma sextortion pillugit aalajangersakkat nutaat malillugit suliani, eqqartuussisarnermik eqqunngitsuliorfigineqartut illersuisumik ivertitsivigineqarnissamik periarfissaqalissapput.

Siumumiik ilisimavarput nunatsinni pineqaatissiinerme aaliangersimasumik inatsimmi allaqqaneq ajortoq, qanoq aammalu qanoq sivistigisumik pinerluuteqarsimasoq pineqaatissinneqarsinnaanersoq. Tammana aamma pisariaqalinnnginnerluni aaqqiivigineqarnissaa?

Inuimmi nalunngittariaqarpaat qanoq ajortuliorfigineqarsimangunik qanoq inatsisitigut illersungaassanerlutik imaluunnit pinerlutsaaliuinerlut sunniutit nalilersorneqassappata, tungavissat pitsaanerussammata. Tassami assersuutingalugu oqartoqartuuppat, meeqqamik pinngitsaaliisimanguit, ukiut 20- it matoqqasumi pineqaatissinneqassaait, tamanna annerusumik pinaveersaartitsinerusinnaassanngilaa? Apeqqutaavoq, assersuutaannaavoq, Siumumiilli pisariaqarsorilerparput tamanna aamma eqqartorneqartalernissaa.

Naggasiullugu Siumumiik maluginianngittuunngilarput Inuit Pisinnaatsitaaffiisa siunnersuisoqatigiivisa Grooming aammalu nittartakkatigut, Inuillu attaveqatigiiffiisigut innarliisarneq eqqumaariffingalugu paasisitsiniutigingaat. Tamanna Siumumiik qujarullugu, nuannaarutingalugulu inersuarmiik aamma annikkumavarput.

Siumumiik Inatsimmik allanngineq pitsaasutut isigaarput aammalu ataavartumik annertuumik eqqumaffigineqarnissaa innersuutingerusullugu. Siumumiik Inatsisinut aataatsimiisitaliamut ingerlatinnissaa aammalu suliarilluarneqarnissaa innersuupparput.

Kuno Fencker, Siumut